

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

פ/25/6486

הצעת חוק התחרות הכלכלית (תיקון – חזקת מחיר מופרז), התשפ"ו–2026

1. תיקון סעיף 29א – בחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח–1988¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 29א –
- (1) בסעיף קטן (ב)(1), בסופו יבוא "לרבות קביעה של רמת מחירי קנייה או מכירה, לנכס שיובא לישראל, הגבוהה בשיעור העולה על 15% מהמחיר הממוצע של נכס דומה במדינות ייחוס באירופה שנקבעו בתקנות לפי סעיף קטן (ג);";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע הוראות לשם יישום הוראות סעיף קטן (ב)(1), בעניינים אלה:
- (1) רשימת מדינות ייחוס באירופה;
- (2) דרכים לאיסוף מידע אודות מחירי נכסים במדינות ייחוס באירופה ושיטת ההשוואה בין המחירים האמורים ובין המחירים בישראל.
- (ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכויות הממונה לפי חוק זה."
2. תקנות ראשונות – תקנות ראשונות לפי סעיף 29א(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת בתוך שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
3. תחילה – תחילתו של חוק זה ארבעה חודשים מיום פרסומו.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

דברי הסבר

חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן – החוק), אוסר על בעל מונופולין לנצל את מעמדו לרעה ולקבוע רמת מחירי קנייה או מכירה בלתי הוגנים של הנכס או של השירות שבמונופולין. עם זאת, החוק לא מפרט עוד בעניין זה ולא מציג אמת מידה ברורה לקביעה מהו מחיר בלתי הוגן. חוסר הפירוט האמור מקשה על ביצוע אכיפה יעילה של הוראות החוק, מאריך הליכים, פוגע בוודאות המשפטית ומחליש את ההרתעה. כתוצאה מכך, בשנה האחרונה נרשמו העלאות מחירים רוחביות בענפים שונים במשק, בעיקר בענף המזון והטואלטיקה ובעיקר במוצרים המיובאים על ידי גופים בעלי כוח שוק משמעותי, כמו מונופולים, על אף שבמקרים רבים המוצרים מיובאים כפי שהם. העלאות המחירים האמורות מתרחשות למרות ירידה במחירי מוצרי הגלם, ירידה בעלויות הדלק והשינוע והתחזקות השקל בשערי החליפין.

העובדה כי מחירי מוצרי מחייה בסיסיים מאמירים, בעוד שעלויות היצרנים והיבואנים יורדות, מלמדת על כשל שוק וניצול לרעה של המעמד המונופוליסטי, שלשון החוק הקיימת אינה נותנת לו מענה. על כן, מטרת הצעת החוק היא להגביל את מחירי המוצרים המיובאים בישראל על ידי מונופולים ולהציב רף מקסימלי שימנע עליות מחיר בלתי סבירות, ובכך יצמצם את יוקר המחיה.

לפי המוצע, יראו בעל מונופולין כמי שקבע מחירי קניה או מכירה "בלתי הוגנים" וניצל לרעה את מעמדו בשוק, אם קבע לנכס שבמונופולין ומיובא לישראל, מחיר הגבוה בלמעלה מ-15% מהמחיר הממוצע של נכס דומה במדינות ייחוס באירופה. ההשוואה תתבצע אל מול מדינות אירופאיות בעלות שוק צרכני מפותח, סטנדרטים רגולטוריים דומים לאלו שבישראל ושוק תחרותי יציב. כן מוצע להסמיך את שר הכלכלה והתעשייה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לקבוע בתקנות את מדינות הייחוס, הדרכים לאיסוף מידע אודות מחירי נכסים במדינות ייחוס באירופה ושיטת ההשוואה בין המחירים האמורים למחירים בישראל. מוצע כי תקנות כאמור יובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת בתוך שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה, ומועד כניסת החוק לתוקף יהיה ארבעה חודשים מיום פרסומו, כדי לאפשר היערכות מתאימה.

יצוין כי ההסדר המוצע אינו גורע מסמכויות הממונה על התחרות ואינו מונע קביעה שמחיר הוא מופרז גם במקרים אחרים, והכול לפי הדין והפסיקה.

ההסדר המוצע יעניק לרשות התחרות כלי בהיר ומקצועי שיסייע בקביעה מהו מחיר הוגן לעניין החוק האמור. בדרך זו ניתן יהיה להתמודד ביעילות רבה יותר עם תמחור מופרז של נכסים ושירותים בשווקים ריכוזיים, במיוחד בתקופה שבה יוקר המחיה מכביד על הציבור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ו (26.01.2026)